

Предстојећи Изборни сабор Српске Православне Цркве, заказан за 22. јануар, једна је од средишњих тема на нашој медијској сцени. Свети Синод са задовољством констатује да се један део медија том темом бави озбиљно и одговорно, али и са дубоким жаљењем примећује да јој већи број медијских извештача и коментатора приступа сензационалистички, необјективно и пристрасно, често се користећи дезинформацијама и опскурним трачевима, по правилу из анонимних извора, не поштујући духовни ауторитет ни Цркве ни њеног преминулог предстојатеља и не марећи за расположење и достојанство нашег народа, показано при Патријарховом испраћају и сахрани.

Нарочито недоследно и контрадикторно се извештава о учешћу епископата аутономне Охридске Архиепископије у изборном процесу, уз готово обавезну напомену да о томе Сабор тек треба да одлучи. Управо у служби истинитог извештавања и у циљу уклањања недоумица или пак злонамерно изазиване пометње (у чему нису невини ни извесни црквени и парацрквени кругови), Свети Синод је дужан да јавности предочи свој званични став, односно да пружи аутентично, еклисиолошки и канонски једино могуће тумачење већ постојеће начелне саборске одлуке у тој ствари (АС бр. 2 и 3, записник 48, од 14. новембра 2008.). Сабор се ту недвосмислено изјаснио: архијереји Охридске Архиепископије, попут свих осталих, учествују у избору Патријарха српског.

Богословска подлога начелног саборског става јесте, у најкраћим цртама, следећа. У Православној Цркви не постоји ни епископ ни група епископа која не припада Сабору једне од аутокефалних Цркава и не поседује иста јерархијска права и обавезе, без обзира на постојање или непостојање аутономних црквених области. Одрицање архијерејима Охридске Архиепископије права учешћа у избору значило би или да их ми не признајемо за своју православну браћу у епископској служби, или да их сматрамо припадницима неке друге аутокефалне Цркве, што је бесмислено, или да их сматрамо већ признатом засебном аутокефалном Црквом, што је још бесмисленије.

Појединци тврде, „а не разумеју ни шта говоре ни шта тврде” (1Тим. 1, 7): они не могу да бирају јер ни ми не бирамо њиховог поглавара. Ово је нетачно. Ми итекако бирамо „њиховог” поглавара тако што његов избор потврђује Патријарх српски. Без те потврде његов избор је неважећи. Без ње нема аутономног статуса. Уосталом, свеправославна предсаборска конференција, одржана недавно, децембра прошле године, у Шамбезију крај Женева, једногласно је прокламовала да све аутономне Цркве органски припадају одговарајућим аутокефалним Црквама и неотуђиви су део канонског простора сваке од њих.

Даље, учешће у избору аутокефалног првојерарха од стране аутономних Цркава иконска је и свеопшта православна пракса. Пошто противници учешћа Охридске Архиепископије по правилу не воле примере са обала Босфора или Егејског мора, наводимо само пример са обалâ од Балтика до Пацифика, односно са обалâ великих река од Дњепра и Волге до Амура. Све аутономне јерархије у саставу Московске Патријаршије – од Украјине и Белорусије па, преко Казахстана, све до епископата Јапанске Православне Цркве – учествују у избору сверуског Патријарха иако московски Синод или Сабор њих не бира него, као и у нашем случају, Патријарх московски једино потврђује избор аутономних архиепископа или митрополита. Штавише, аутономни поглавари су, аутоматски, кандидати за московски патријарашки трон (приликом последњег избора у Москви митрополит кијевски Владимир је замолио да не буде кандидат, из здравствених разлога). Додајмо и то да широкој руској православној души никад није био проблем ни етничко порекло кандидата: немачко-естонско порекло блаженопочившег патријарха Алексија II није му сметало да буде један од најистакнутијих патријараха све Русије у новијој историји.

Најзад, ево једног питања на здраворазумској основи: ако неко данас оспорава канонска права извесним епископима наше Цркве зато што су из Македоније, да ли ће сутра неко други доћи на идеју да, држећи се исте (пара)логике, та права оспори и осталима, једнима зато што су из Босне, другима зато што су из Црне Горе, трећима зато што су из Србије?

Једном речју: право и дужност бирања Првог у архијерејском Сабору право је и дужност свих епископа, чланова Сабора, без изузетка и независно од аутономног или неаутономног статуса појединих епархија.

По овлашћењу,

епископ бачки Иринеј

(НСПМ)